

Midtvejsevaluering af Kriminalforsorgens samarbejde med Dialog mod vold

**Rapporten er udarbejdet af Susanne Clausen,
Straffuldbyrdelseskontoret, Direktoratet for Kriminalforsorgen
Februar 2010**

Forord

Tak til tjenestestederne for det materiale, I har leveret til brug for undersøgelsen. Det gælder dels beskrivelserne af jeres praksis om at henvise klienter til Dialog Mod Vold, dels de mange nyttige kommentarer om jeres erfaringer med at samarbejde med Dialog Mod Vold og om jeres oplevelser af, hvordan samarbejdet med Dialog Mod Vold er blevet implementeret i Kriminalforsorgen.

Også tak til repræsentanter fra Direktoratet for Kriminalforsorgen, Straffuldbyrdelseskontoret og fra Dialog Mod Vold for oplysninger om hvordan samarbejdet er blevet implementeret og fungerer.

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	4
2. Baggrund.....	4
2.1 Procedure for henvisning	6
3. Implementering af samarbejdet med DMV i Kriminalforsorgen.....	8
4. Beregning af antal potentielle sager.....	9
5. Forløbsundersøgelse.....	10
6. Procevaluering	11
6.1 Antal henvisninger ifølge tjenestestederne	12
6.2 Tjenestestedernes beskrivelse af praksis omkring henvisning til DMV	14
6.3 Tjenestestedernes erfaringer med samarbejde med Dialog Mod Vold.....	16
6.4 Dialog Mod Volds erfaringer med samarbejde med Kriminalforsorgen	17
6.5 Samarbejde omkring forskellige klientgrupper.....	18
6.6 Implementering af samarbejde med DMV i Kriminalforsorgen.....	18
6.7 Indhentning af oplysninger til midtvejsevalueringen.....	19
7. Opsummering omkring implementeringen af samarbejdet med DMV og antallet af henvendelser første år	20

1. Indledning

Formålet med denne midtvejsevaluering er dels at belyse, hvordan samarbejdet med Dialog Mod Vold er blevet implementeret i Kriminalforsorgen, dels at belyse det potentielle antal klienter i målgruppen, og heraf hvor mange klienter der er blevet henvist til behandlingstilbuddet og har taget imod behandlingstilbuddet.

Datamaterialet til brug for undersøgelsen er oplysninger fra Justitsministeriets Forskningskontor, informationer indsendt til Direktoratet for Kriminalforsorgen fra tjenestestederne, diverse sagsakter og gennemførte interviews med hhv. en repræsentant fra Direktoratet for Kriminalforsorgen og en repræsentant fra Dialog Mod Vold.

I afsnit 2 beskrives baggrunden for Kriminalforsorgens samarbejde med Dialog Mod Vold (DMV). I afsnit 3 beskrives, hvordan samarbejdet med DMV er blevet implementeret i Kriminalforsorgen. Afsnit 4 belyser det potentielle antal sager, mens afsnit 5 er en forløbsundersøgelse som beskriver, hvor mange klienter der er blevet henvist til DMV fra Kriminalforsorgens tjenestesteder, og hvordan forløbet for disse har været. Afsnit 6 er en procesevaluering, som belyser tjenestestedernes praksis og erfaring med at henvise klienter til DMV. Afsnit 7 er en opsamling og konklusion.

2. Baggrund

Den 1. november 2008 indgik Direktoratet for Kriminalforsorgen en samarbejdsaftale med Dialog Mod Vold (DMV) om at henvise klienter, som var sigtet eller dømt for vold i nære relationer, til et behandlingstilbud hos Dialog Mod Vold. Der er ikke på forhånd angivet en nærmere definition af hvad ”nære relationer” er, men der vil i praksis primært være tale om personer, som har begået vold mod deres partner/samlever eller børn.

Dialog Mod Vold er et behandlingstilbud, som retter sig mod personer, som har været voldelige overfor deres nærmeste.¹ Behandlingstilbuddet har eksisteret siden 2002, hvor det blev oprettet som et resultat af regeringens handleplan til bekæmpelse af vold mod kvinder (fra 2000).

Behandlingstilbuddet startede i 2002 med en afdeling i København, men blev i 2005 udvidet med en afdeling i hhv. Århus og Odense. Behandlingen består primært i samtaler og gruppeforløb med de voldelige mænd. Udover behandlingstilbuddet til mændene, kan DMV også tilbyde samtaler eller behandling til den kvindelige partner og eventuelle børn. Den terapeutiske behandling hos DMV bliver varetaget af psykologer, pædagoger eller lærere med terapeutiske videreuddannelser. Indtil Direktoratet for Kriminalforsorgen indgik en samarbejdsaftale med DMV har de primært haft klienter, som har henvendt sig frivilligt eller som er blevet henvist af de sociale myndigheder. De

¹ Ifølge DMVs hjemmeside retter tilbudet sig primært mod mænd, men DMV oplyser, at de også har kvinder i behandling. De har dog endnu ingen kvinder i behandling, som er blevet henvist via Kriminalforsorgen. Eftersom det primært er mænd, som modtager behandling, vil de klienter, som Kriminalforsorgen henviser til behandling, blive omtalt som ”mænd” i denne rapport, selvom det i princippet også kan være kvinder.

klienter, som bliver henvist til DMV af Kriminalforsorgen, udgør kun en mindre andel af DMVs klienter.²

Den behandling, som de voldelige mænd tilbydes af DMV, kan beskrives som en kognitiv behandlingsmodel, som består af tre faser. Den første fase foregår som individuelle samtaler og består af motivation og udredning af manden (en måneds varighed). Den anden fase foregår som gruppesamtaler, hvor gruppen mødes med to behandlere en gang om ugen (seks måneders varighed). Gruppeforløbet indeholder fire temaer: Gruppeetablering, Personlig mestring, Social mestring og Mit nye liv. Den tredje fase foregår som individuelle samtaler og består af en integrations- og udslusningsfase (fem måneders varighed). Samlet set har behandlingsforløbet en varighed på et år

Intentionen med behandlingsforløbet er at lære målgruppen at erkende og forvalte følelser, at gennemtænke og finde frem til andre handlingsmuligheder (end vold), at forstå konsekvenserne af sine handlinger, og at lære at handle uden at krænke andre.

Målgruppen for behandlingen er samtlige Kriminalforsorgens klienter (mænd og kvinder), dvs. varetægtsfængslede, afsonere og KIF-klienter. KIF-klienterne kan deltage i behandlingen frivilligt eller have fået et vilkår om behandling for vold i nære relationer i forbindelse med en betinget dom eller en prøveløsladelse. Der kan således godt fastsættes et vilkår om behandling hos DMV til en betinget dom, men en betinget dom med behandling hos DMV kan ikke anvendes som et *alternativ* til en ubetinget dom.

At behandling for voldelig adfærd som udgangspunkt ikke kan anvendes som et alternativ til en ubetinget dom præciseres i en skrivelse fra Rigsadvokaten, som er blevet udsendt til samtlige chefanklagere og statsadvokater i Danmark (dateret den 23. februar 2009). I denne står, at justitsministerens holdning er, at ”man bør være meget varsom med at indføre ordninger for voldsudøvere, der kan opfattes som ”rabatorordninger” på et område, hvor der ellers i normalt tilfældet udmåles en ubetinget frihedsstraf [...] På denne baggrund skal jeg anmode om, at der i politikredsene fortsat ikke tages initiativer til ordninger, som kan foregribe Justitsministeriets overvejelser på området. Det bemærkes i den forbindelse, at det helt klare udgangspunkt er, at der i sager om vold i samlivsforhold skal nedlægges påstand om ubetinget frihedsstraf, også selv om der i en eventuel personundersøgelse skulle forekomme forslag til vilkår om behandling for voldelig adfærd”.

Den 17. december 2009 blev der i Folketinget fremsat et beslutningsforslag om at iværksætte et forsøg med at give behandlingsdomme til voldelige partnere. Det fremgår dog ikke eksplicit af forslaget, at det er behandlingsdomme som alternativ til ubetingede domme, man vil iværksætte forsøg med. Implicit fremgår det dog, eftersom der i beslutningsforslaget står, at man bør etablere et

² I 2009 udgjorde Kriminalforsorgens klienter omkring 12 pct. af DMVs samlede klientel.

tilsyn med de behandlingsdømte, ”så der er sikkerhed for, at voldelige partnere ikke snyder sig til en lavere straf uden reelt at være motiverede for behandlingen”. Det er hermed underforstået, at det er meningen, at behandlingsdommen skal kunne anvendes som et alternativ til en (højere straf efter forslagsstillernes opfattelse) ubetinget dom (B 94 Forslag om folketingsbeslutning om behandlingsdomme til voldelige partnere som forsøg). Sagen blev behandlet d. 5. februar 2010 (1. behandling) og forhandlingen i Folketinget viste, at der ikke var flertal for beslutningsforslaget.

Der er flere forskellige organisationer, som behandler voldelige mænd. Foruden Dialog Mod Vold kan nævnes Alternativ til Vold (Roskilde), Krisecenter Odense og Manderådgivningen (Herning). Når Direktoratet for Kriminalforsorgen har valgt at indlede et samarbejde med DMV skyldes det, at organisationen var landsdækkende og de blev vurderet til at være den organisation, som havde mest erfaring med denne form for behandling.

Før ordningen blev sat i værk, blev det af Direktoratet for Kriminalforsorgen estimeret, hvor mange klienter som ville deltage i behandlingen hos DMV. Det blev estimeret, at der var 60 klienter, som ville deltage i behandlingen det første år, og 90 klienter som ville deltage i behandlingen det andet år, når samarbejdet mellem Kriminalforsorgen og DMV blevet grundigt implementeret.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har indgået en toårig kontrakt med DMV. Denne løber fra d 1. november 2008 til 31. oktober 2010. Forsøget er finansieret af midler fra SATS-puljen.

2.1 Procedure for henvisning

Forslag til procedure for henvisning af klienter blev fastsat på et møde mellem Direktoratet for Kriminalforsorgen og DMV i februar 2008. Proceduren bliver i et referat beskrevet således:

”I forbindelse med modtagelsessamtale i **arrest eller fængsel** afdækkes hvorvidt den indsatte tilhører målgruppen. Der følges herefter hurtigt op på, hvorvidt den indsatte er motiveret for – eller kan motiveres til behandling. Hvis pågældende er motiveret, eller skønnes at kunne blive det tages kontakt til DMV. DMV afgør, om den indsatte kan tilbydes behandling, giver meddelelse herom til arrest eller fængsel og aftaler evt. påbegyndelse af behandlingsforløb. Behandling indledes. For afsonere startes så vidt muligt med udgang til behandling. Det er arresten eller fængslet, der tager stilling til udgang. For indsatte – der af tidsmæssige eller andre årsager – ikke umiddelbart kan få udgang etableres så vidt muligt behandlingstilbud i arresten/fængslet. Det er vanskeligt at anslå, hvor stor en andel dette kan dreje sig om, men straffuldbyrdelseskontoret vurderer, at det drejer sig om et mindre antal og at udgangspunktet må være, at de indsatte får tilladelse til deltagelse i gruppebehandling i DMV-regi udenfor. Da der er visse forbehold i forhold til behandling af varetægtsarrestanter, som afventer dom, skal det foreslås, at decideret behandling først iværksættes efter dom, og at der indtil der falder dom i sagen kan afvikles et mindre antal afdækkende/motiverende samtaler i arresten.

For **betinget dømte eller ”fodlænkeafsonere”** som er i tilsyn i kriminalforsorgen (kif), skal der også kunne iværksættes behandling. Proceduren vil være nogenlunde den samme, nemlig at kif i løbet af de første samtaler med den dømte afdækker om plg. tilhører målgruppen, samt hvorvidt han er motiveret eller kan motiveres til behandling.

Udgangspunktet er, at henvisning overvejende skal ske via arrest, fængsel eller kif. I et mindre antal tilfælde vil der også kunne forekomme henvisning fra kriminalforsorgens **pensioner**. Proceduren for henvisning fra pensionerne vil være den samme som for kif.”

Proceduren for prøveløsladte med tilsyn nævnes ikke eksplicit i referatet.

Når kriminalforsorgens klient er blevet henvist til DMV, tager en behandler fra DMV én eller flere samtaler med klienten for at vurdere, om denne er motiveret og egnet til behandling. I tilfælde af at klienten er motiveret og egnet, beder DMV klienten om at underskrive en behandlingskontrakt. I denne kontrakt bliver klienten bedt om at oplyse om navn, adresse, telefonnummer og cpr. nummer, om sin partners navn, adresse og telefonnummer. Kontrakten indeholder også oplysninger om, hvem der er klientens kontaktperson i Kriminalforsorgen og klientens kontaktperson hos DMV.

Ved at underskrive kontrakten tilkendegiver klienten, at vedkommende er indforstået med følgende:

- at Kriminalforsorgen er informeret om deltagelse i behandlingen i DMV, og evt. ophør med behandling vil blive videreformidlet til Kriminalforsorgen
- at DMV kontakter Kriminalforsorgen, såfremt klienten udebliver fra en samtale uden afbud
- at DMV sender den psykosociale udrednings resultater til Kriminalforsorgen til brug for evaluering af behandlingen
- at Kriminalforsorgen må kontakte klienten under behandlingsforløbet i forbindelse med evalueringen af behandlingen
- at DMV sender informationsbrev til klientens partner/ekspartner om behandlingsforløbet og at hun vil blive tilbudt samtaler hos DMV
- at DMV vil underrette klientens partner/ekspartner om afslutning af behandlingsforløb i DMV, når dette sker
- at DMV er underkastet reglerne om tavshedspligt. Således er indholdet i behandlingsforløbet ikke tilgængeligt for videregivelse. Fortrolige oplysninger kan dog eller skal videregives, hvis behandleren ifølge lovgivningen har pligt til videregivelse, eller hvis behandleren handler i berettiget varetagelse af andres tarv, herunder klientens.

Kontrakten vedlægges som bilag 1.

3. Implementering af samarbejdet med DMV i Kriminalforsorgen

Samarbejdet med DMV er blevet implementeret ved, at tjenestestederne er blevet indkaldt til en temadag, hvor lederen af DMV præsenterede behandlingstilbuddet, og hvor en repræsentant for Direktoratet for Kriminalforsorgen beskrev proceduren for henvisning af Kriminalforsorgens klienter til DMV. Der blev i alt afholdt fire orienterende temadage i hhv. Århus d. 15. januar 2009, Vejle d. 21. januar 2009, København (DGI-byen) d. 29. januar 2009, og København igen (Nationalmuseet) d. 3. februar 2009. Kriminalforsorgens tjenestesteder havde mulighed for at sende et antal ansatte til at deltage i disse temadage. Der var mulighed for, at hvert fængsel kunne sende ti ansatte, at hvert arresthus kunne sende to ansatte, at hver afdeling i den frie kriminalforsorg kunne sende ti ansatte og at hver pension kunne sende to ansatte.³

Herudover sendte Direktoratet for Kriminalforsorgen i februar 2009 en mail til anklagemyndigheden, domstolene, lederne i den frie kriminalforsorg, behandlingssk konsulenter i fængslerne og pensionsforstanderne, hvor man informerede om, at Direktoratet for Kriminalforsorgen havde indgået et samarbejde med organisationen Dialog Mod Vold, der betød, at Kriminalforsorgen fremover kunne henvise voldssigtede og voldsdømte klienter til behandling hos DMV. Man informerede ligeledes om at behandling hos DMV kunne fastsættes som et vilkår i forbindelse med en betinget dom eller en prøveløsladelse.

Der er fra Direktoratet for Kriminalforsorgen ikke udsendt yderligere informationsmateriale til tjenestestederne om samarbejdet med DMV eller nogen vejledning om procedure for henvisning af klienter til behandlingstilbuddet. Man har fra Direktoratet for Kriminalforsorgen forudsat, at deltagerne i temadagen kunne videreformidle informationerne fra temadagen til tjenestestedernes øvrige ansatte, der ikke havde mulighed for at deltage pga. begrænsningen i deltagerantallet.

Fra juli 2009 begyndte Direktoratet for Kriminalforsorgen at indhente oplysninger fra DMV angående hvor mange personer, som var blevet henvist til behandling fra Kriminalforsorgens tjenestesteder. Siden juli 2009 har DMV hver måned indsendt en oversigt over antal personer, som er blevet henvist til DMV og hvordan disse sager er forløbet, dvs. om det er iværksat et behandlingsforløb. De første oversigter viste, at langt færre klienter end antaget var blevet henvist og havde underskrevet en behandlingskontrakt. Det førte til, at Straffuldbyrdelseskontoret i august 2009 udsendte en skrivelse til samtlige fængsler og arresthuse, hvor de blev gjort opmærksom på samarbejdet med DMV og hvor de blev bedt om at have større fokus på at henvise klienter til behandling.

³ På temadagen i Århus var 40 personer fra 13 forskellige tjenestesteder tilmeldt, på temadagen i Vejle var omkring 60 personer fra 12 forskellige tjenestesteder tilmeldt, på temadagen i DGI-byen var 58 personer fra 11 forskellige tjenestesteder tilmeldt og på temadagen på Nationalmuseet var 40 personer fra 11 forskellige tjenestesteder tilmeldt.

4. Beregning af antal potentielle sager

Kriminalforsorgens klientsystem indeholder ikke oplysninger om relation mellem offer og gerningsmand. Det er således ikke muligt med oplysninger fra klientsystemet at belyse, hvor stor en andel af Kriminalforsorgens klienter, som er blevet dømt for vold i nære relationer, og dermed det potentielle antal personer, som kunne være henvist til behandling hos DMV.

Justitsministeriets Forskningskontor har til brug for en evaluering af lov om bortvisning afgrænset de potentielle sager til deres evaluering og der er i høj grad sammenfald mellem målgruppen for bortvisning og målgruppen for behandling hos DMV. Oplysningerne fra Justitsministeriets Forskningskontor kan således anvendes for at belyse det potentielle antal sager for DMV-målgruppen. Justitsministeriets Forskningskontor har opgjort det antal sager, hvor den sigtede og offeret formodes at have haft samme bopælsadresse på gerningstidspunktet, og hvor den sigtede var fyldt 18 år på gerningstidspunktet. Inden for denne afgrænsning er der ifølge Justitsministeriets oplysninger i perioden 2007-2008 idømt 176 ubetingede domme og 202 betingede domme for overtrædelse af straffelovens §§ 244-246.⁴ Dertil kommer et antal sager, godt 500, hvor man har en person, som er sigtet for vold, men hvor sagen endnu ikke var afgjort på dataudtrækningstidspunktet og hvor det derfor ikke vides, om sagerne ender med dom, der skal fuldbyrdes i Kriminalforsorgen eller med en mildere dom/frifindelse.

Det vurderes, at ud af de 202 betingede domme vil ca. halvdelen angå en betinget dom med vilkår om tilsyn eller samfundstjeneste og dermed være kriminalforsorgens klienter.⁵ Et skøn vil således være, at der i den toårige periode har været mindst 280 sager om vold i nære relationer. Det betyder

⁴ Oplysningerne stammer fra Justitsministeriets Forskningskontor og er udarbejdet på baggrund af oplysninger fra Danmarks Statistik. De potentielle sager angår 2007 og 2008 og er afgrænset således: Oplysningerne fra Danmarks Statistik angår det, der kan betragtes som potentielle bortvisningssager, idet det er sager, der opfylder en række af de objektive kriterier, der ligger til grund for en bortvisning. Sagerne er afgrænset ud fra følgende kriterier: 1) sagen angår § 210, § 213, §§ 216-262 a (med undtagelse af § 229, stk. 2, §§ 233-234, § 235, stk. 2, § 251, § 254, § 261, stk. 3) eller § 266, 2) sigtelsestidspunktet er i perioden 1. januar 2007 til 31. december 2008, 3) sigtede og offer må formodes at have haft samme adresse på gerningstidspunktet, og 4) sigtede er fyldt 18 år på gerningstidspunktet. I forhold til beregningen af antallet af potentielle sager kan det bemærkes, at en bortvisning som nævnt også kan angå trusler om vold efter § 244, og sådanne sager er af oplagte grunde ikke inkluderet i beregningen fra Danmarks Statistik. Oplysninger om, hvorvidt sigtede og offer er samboende, er indhentet ved årsskiftet, idet bopælsoplysninger alene opdateres én gang årligt i Danmarks Statistik. For at komme gerningstidspunktet nærmest er bopælsoplysninger derfor indhentet primo 2007 og primo 2008 for sager med gerningstidspunkt inden for første halvår i henholdsvis 2007 og 2008, mens primo 2008 og primo 2009 er anvendt ved indhentning af oplysninger for sager med et gerningstidspunkt i andet halvår af henholdsvis 2007 og 2008. Der vil uundgåeligt blive inkluderet nogle sager, hvor parret er flyttet fra hinanden inden gerningsdatoen, mens der omvendt vil der blive ekskluderet sager, hvor parret var samboende på gerningstidspunktet, men flyttet fra hinanden inden bopælsregistreringen. Disse mangler må forventes at opveje hinanden. For de sager, der på denne måde er afgrænset i Danmarks Statistik, er der oplyst om kriminalitetens og afgørelsens art, politikreds, eventuel varetægtsfængsling, gerningspersonens alder, køn og etniske baggrund.

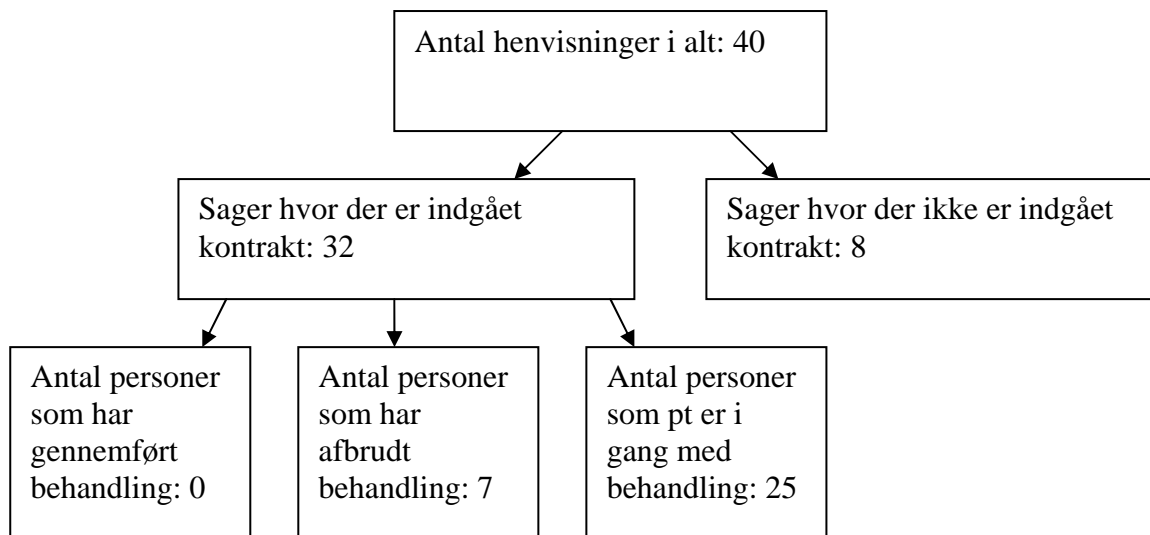
⁵ I 2008 blev der afsagt 2819 domme for voldsforbrydelser (jf. Danmarks Statistiks afgrænsning, dvs. eksklusiv manddrab, men inklusiv vold mod tjenestemand, trusler m.m.). I samme år tilgik 1378 betinget dømte klienter i tilsyn, som følge af en dom med vold som hovedkriminalitet. Det svarer til, at 49 pct. af de (betinget) voldsdømte har et vilkår om tilsyn knyttet til den betinget dom. I 2007 var andelen 46 pct.

med andre ord, at der forventes at være mindst 140 sager årligt, som falder inden for målgruppen af personer, som er dømt for vold i nære relationer og som bør henvises til behandling hos DMV.⁶

5. Forløbsundersøgelse

Figur 1 er en oversigt, der viser, hvor mange personer der er blevet henvist til DMV, og hvordan behandlingsforløbet har været i disse sager indtil udgangen af december 2009. Som figuren viser, er der i alt blevet henvist 40 personer til DMV i perioden d. 1. november 2008 til d. 30. december 2009.⁷ Af de 40 sager er der indgået en behandlingskontrakt med klienten i 32 tilfælde.

Figur 1

I 8 tilfælde er der således ikke indgået nogen kontrakt med den henviste klient. Alle disse var henvist fra Kriminalforsorgen i Frihed (KIF). Begrundelserne for ikke at have indgået kontakt er: To personer blev vurderet uden for målgruppen (begge personer havde ikke begået vold mod nogen i nær relation), to personer blev vurderet uegnede (én person blev vurderet uegnet pga. aktivt stofmisbrug, vedkommende mødte stofpåvirket op til samtalen med terapeut, og én person blev vurderet uegnet pga. manglende sprogkundskaber). I tre tilfælde er der ikke skrevet kontrakt med den henviste, idet personerne er udeblevet fra aftaler med terapeuten og i ét tilfælde har personen ikke ønsket at indgå kontrakt, idet vedkommende ikke var motiveret for behandling.

⁶ Det bør nævnes, at Justitsministeriets Forskningskontors undersøgelse angår perioden 2007-2008, mens Kriminalforsorgens samarbejde med DMV angår perioden 2008-2009. Der vurderes imidlertid ikke at være store udsving i antallet af potentielle sager fra år til år og dette har således ikke betydning for vurderingen af antallet af sager inden for målgruppen.

⁷ Som tidligere nævnt er tjenestestederne imidlertid først blevet informeret om samarbejdet med DMV i januar og februar 2009, hvorfor de fleste henvendelser ligger efter denne periode.

Af de 32 sager, hvor DMV har indgået en kontrakt med den henviste, er én person blevet henvist til DMV af politiet, mens 17 personer er blevet henvist fra KIF og ti personer blevet henvist fra fængsel eller arresthus. Fire personer har henvendt sig på egen hånd – alle disse er dog klienter i Kriminalforsorgen og har formentlig fået information om behandlingstilbuddet fra Kriminalforsorgens ansatte.

De henviste klienters status på tidspunktet for indgåelse af kontrakt var, at ni personer var varetægtsfængslede, 14 personer afsonede en dom, 5 personer var KIF-klienter og indgik frivilligt i behandlingen, mens 3 personer var KIF-klienter og havde fået behandling hos DMV som vilkår i forbindelse med en betinget dom. Én person afventede dom (på fri fod).

I skrivende stund (primo februar 2010) har ingen af de henviste personer gennemført behandlingsprogrammet. Syv personer har afbrudt behandlingen og 25 personer er stadig i gang med behandlingsprogrammet (heraf har én indstillet behandlingen pga. sygdom). Årsagerne til, at de 7 personer har afbrudt behandlingen er i to tilfælde pga. flytning, i tre tilfælde pga. udeblivelse fra aftaler med terapeuten, i ét tilfælde pga. stofmisbrug, og i ét tilfælde at personen er suicidal.

Sammenholdt med det estimerede antal at 60 klienter ville komme i behandling det første år, og det potentielle antal sager med 140 sager om vold i nære relationer årligt, må det konstateres, at antallet af klienter, som kriminalforsorgen har henvist til behandling og som har indgået kontrakt med DMV er langt under det forventede. Selvom samtlige 140 potentielle klienter var blevet henvist til behandling hos DMV kunne man dog ikke forvente, at samtlige ville have indgået en behandlingskontrakt. I det første år af forsøgsordningen har 32 personer indgået en behandlingskontrakt, svarende til godt halvdelen af det forventede antal.

Der er dog en stigende tendens i antallet i henvendelser til DMV. I det første kvartal i 2009 var der syv klienter, som underskrev en kontrakt⁸, i det andet kvartal var antallet fem, i det tredje kvartal var antallet otte og i det fjerde kvartal i 2009 underskrev 12 klienter en behandlingskontrakt med DMV.

6. Procesevaluering

I september 2009 sendte Direktoratet for Kriminalforsorgen en skrivelse til samtlige tjenestesteder og bad dem indsende information til brug for denne midtvejsevaluering. I skrivelsen bad Direktoratet for Kriminalforsorgen tjenestestederne sende information om følgende:

1. En oversigt over hvor mange personer af samtlige potentielle klienter, som var blevet henvist til DMV i perioden 1. nov. 2008-30. sep. 2009.
2. En beskrivelse af tjenestestedets praksis omkring henvisning til DMV.
3. En beskrivelse af hvad der har virket godt eller mindre godt omkring henvisning til DMV.

⁸ Heraf havde én klient reelt allerede underskrevet kontrakten i november 2008.

I skrivelsen blev tjenestestederne desuden bedt om fremadrettet at lave en registrering af nytilkomne potentielle klienter og heraf hvor mange af disse, som var blevet henvist til DMV.⁹

Direktoratet for Kriminalforsorgen fik hurtigt nogle tilbagemeldinger fra nogle tjenestesteder om, at det ikke var muligt for dem at gennemgå alle sagerne i perioden 1. nov. 2008-30. sep. 2009 for at undersøge antal potentielle sager og antal henviste sager. Der blev derfor udsendt endnu en skrivelse fra Direktoratet for Kriminalforsorgen (oktober 2009), hvor dette krav blev frafaldet.¹⁰ Procesevalueringen kan derfor kun belyse tjenestestedernes praksis og erfaring med henvisning til DMV.

Af tabel 1 fremgår det, at Direktoratet for Kriminalforsorgen har modtaget besvarelser fra 63 procent af pensionerne, 92 procent af fængslerne, 51 procent af arresthusene og 71 procent af KIF-afdelingerne.

Tabel 1 Oversigt over modtagne besvarelser fra tjenestestederne, fordelt på type

Tjenestested – type	Antal modtagne besvarelser/ mulige besvarelser	Besvarelsesprocent
Pensioner	5/8	63
Fængsler	12/13	92
Arresthuse (inkl. Københavns Fængsler)	19/37	51
KIF-afdelinger	11/14	71
I alt	47/72	65

Arresthusene og KIF-afdelingerne blev i den første skrivelse fra Direktoratet for Kriminalforsorgen bedt om indbyrdes at aftale, hvem som skulle indsende information vedrørende de indsatte i arresthusene. Som det fremgår tabellen, har arresthusene den laveste besvarelsesprocent. Det kan skyldes, at arresthusene har aftalt – eller har haft en forventning om – at KIF-afdelingen svarer på deres vegne.

Bilag 2 viser en oversigt over modtagne besvarelser fra tjenestestederne.

6.1 Antal henvisninger ifølge tjenestestederne

Selv om kravet om at indsende information om antal potentielle og deraf henviste klienter blev frafaldet af Direktoratet for Kriminalforsorgen, er der mange tjenestesteder, som har oplyst, hvor

⁹ Tjenestestederne blev bedt om at indsende disse oversigter over potentielle og henviste klienter hver tredje måned hhv. d. 15. januar 2010, d. 15. april 2010, d. 15. juli 2010 og d. 15. oktober 2010, og oplysningerne skal anvendes til den slutevaluering af DMV, som skal foretages i 2011.

¹⁰ Skrivelserne fra Direktoratet for Kriminalforsorgen er blevet udsendt hhv. den 25. september 2009 (den første skrivelse), den 2. oktober 2009 (opfølgingsmail) og den 3. november 2009 (påmindelsesmail).

mange klienter de har henvist til DMV. Generelt er det dog ganske få personer, de har henvist. De giver også forklaringer på, hvorfor de ikke har henvist flere klienter.

Nogle af tjenestestederne begrundede de manglende henvisninger med, at de ikke har kendskab til samarbejdet med DMV, bl.a. fordi de ikke har deltaget i temadagen. Flere tjenestesteder forklarer, at de ikke har eller kun sjældent har klienter i målgruppen, dvs. personer som er dømt for vold i nære relationer. Nogle tjenestesteder (arresthuse og åbne fængsler) forklarer, at de ikke kan nå at visitere deres klienter til DMV, fordi kun opholder sig i kort tid i deres institutioner.

Omvendt er der andre tjenestesteder (nogle lukkede fængsler), som giver lang straf som begrundelse for, at de ikke henviser deres klienter til DMV. De lange straffe gør dels, at de indsatte er svære at motivere, dels at de indsatte ikke har mulighed for at få udgang til at følge et behandlingsforløb hos DMV.

Endelig er der flere tjenestesteder, som forklarer, at de manglende henvisninger skyldes, at deres klienter ikke er motiveret for at komme i behandling hos DMV. Det forklares fx med, at vold i nære relationer er tabubelagt eller at klienten måske på egne vegne er motiveret for at deltage i behandlingen, men når det går op for vedkommende, at hans partner også skal inddrages i behandlingen, trækker han sig. Lang transporttid til en DMV-afdeling nævnes også som en årsag til, at det er vanskeligt at motivere klienterne til at deltage i behandlingen.

Om brug af betinget dom med vilkår om behandling hos DMV

Flere KIF-afdelinger har begrundet de sparsomme henvisninger til DMV med, at anklagemyndigheden har meddelt, at der som udgangspunkt skal nedlægges påstand om ubetinget fængselsstraf i sager om partnervold, og at betinget dom med særvilkår om behandling hos DMV "ikke skal praktiseres" – og henviser i øvrigt til Rigsadvokatens meddelelse til chefanklagere og statsadvokater herom (d. 23. februar 2009). Efter afdelingernes tolkning vil behandling med DMV således kun kunne anvendes som et tilbud og ikke som et vilkår.

Som tidligere beskrevet i afsnit 2 præciserer Rigsadvokaten imidlertid blot, at en betinget dom med et vilkår om behandling hos DMV ikke kan anvendes som en "rabatordning", dvs. som et alternativ til en ubetinget dom. Efter Direktoratet for Kriminalforsorgens tolkning af Rigsadvokatens skrivelse er der dog ikke noget til hinder for, at der kan fastsættes vilkår om behandling hos DMV i sager, hvor den sigtede i øvrigt stod til en betinget dom.

Om brug af prøveløsladelse med vilkår om behandling hos DMV

Et fængsel forklarer, at de har besluttet, at prøveløsladelse med vilkår om behandling hos DMV bør anvendes ved varsomhed og begrundede dette med, at klienterne selv skal betale de omkostninger, der er forbundet med at deltage i behandlingen (fx rejseomkostninger, tabt arbejdsfortjeneste). De finder det således ikke rimeligt, hvis deres klienter skal afstå fra prøveløsladelse pga. de ikke kan

betale omkostningerne ved at følge behandlingen hos DMV. Det betyder, at den forventede økonomiske belastning ved at deltage i behandlingen kan være endnu en forklaring på, at klienterne ikke henvises til behandlingen.

I praksis burde der dog ikke være noget til hinder for, at der kan fastsættes et sådant vilkår ved en prøveløsladelse. På temadagen blev det præciseret, at hvis en klient ikke selv havde mulighed for at betale for rejseomkostninger i forbindelse med behandling hos DMV, kan disse udgifter dækkes af Kriminalforsorgen efter ansøgning til Straffuldbyrdseskontoret.¹¹

6.2 Tjenestestedernes beskrivelse af praksis omkring henvisning til DMV

Pensioner

Der er kun én af de fem pensioner, som har besvaret henvendelsen fra Direktoratet for Kriminalforsorgen, der har beskrevet tjenestestedets praksis omkring henvisning til DMV. Denne pension forklarer, at det er kontaktpersonen, som informerer de klienter, som falder inden for målgruppen, om behandlingstilbuddet fra DMV, og forløbet (dvs. tilbud, klientens svar og begrundelsen for evt. afslag) noteres i handleplanen. De øvrige pensioner har enten ikke besvaret spørgsmålet om tjenestestedets praksis eller oplyser, at de ikke har nogen praksis på området, idet de ikke har haft erfaringer med at henvise til DMV og/eller klienter indenfor målgruppen.

Fængsler

Af de besvarelser, som Direktoratet for Kriminalforsorgen har modtaget fra fængslerne, er det ikke alle, som har besvaret spørgsmålet om, hvordan deres praksis har været omkring henvisning til DMV. Af dem, som har besvaret spørgsmålet, kan besvarelserne inddeles i tre hovedtyper.

Nogle fængsler oplyser, at de ikke har nogen praksis på området. Det forklares med, at repræsentanter fra fængslet ikke har deltaget i temadagen og således ikke er bekendt med samarbejdet med DMV, eller at man ikke har nogen konkrete erfaringer med at henvise til DMV. Andre igen beskriver ikke fængslets konkrete praksis, men henviser til, at de ansatte er blevet informeret om tilbuddet og således har mulighed for at henvise de indsatte til DMV, i så fald de vurderer det hensigtsmæssigt.

Den anden hovedtype er de fængsler, hvis praksis er, at de ansatte informere de indsatte om, at der findes et sådant tilbud, fx ved at dele pjecer om DMV ud til de indsatte eller ved at ophænge pjecer på opslagstavler i fællesrum. Her er de ansatte ikke direkte involveret i henvisningen til DMV og fængslet har således ingen viden om, hvor mange indsatte som kontakter DMV med henblik på behandling.

¹¹ For at fjerne enhver tvivl angående dette, blev der fra Direktoratet for Kriminalforsorgen d. 10. februar 2010 udsendt en mail til samtlige behandlingskonsulenter i fængslerne, som præciserer praksis på dette område.

Den tredje type praksis er der, hvor der i fængslet sker en mere formaliseret henvisning af de indsatte til DMV. Med en formaliseret henvisning menes, at indsatte, som falder inden for målgruppen, bliver præsenteret for behandlingstilbuddet hos DMV, og der bliver foretaget en vurdering af, om den indsatte er interesseret og motiveret for at deltage i behandlingen. I fald den indsatte er interesseret, tager fængslet kontakt til DMV med henblik på at fastsætte tidspunkt for forsamtale. Der er dog forskellig praksis i fængslerne for, hvornår denne formaliserede henvisning til DMV sker. Nogle fængsler oplyser, at det er noget, der er fokus på i forbindelse med indsættelsessamtalen og udarbejdelse af handleplanen. Andre fængsler oplyser, at det primært er noget, som overvejes i forbindelse med prøveløsladelsessamtalen med de indsatte, dvs. om der bør fastsættes et vilkår om behandling hos DMV i forbindelse med prøveløsladelse.

I nogle af besvarelserne skelner fængslerne mellem deres hidtidige praksis ved henvisning til DMV og hvordan deres fremtidige praksis vil være. For de fængsler, som ikke tidligere har haft nogen eller en fast praksis, handler det om få defineret en sådan praksis, fx ved at det fremover bliver et fast punkt ved indsættelsessamtalen eller udarbejdelsen af handleplanen. For de fængsler, som allerede har en praksis på området, handler den fremtidige praksis om, at der fremover vil være endnu mere fokus på området, fx ved at drøfte potentielle sager på et ugentligt sagsbehandlermøde eller ved at fængslet vil indskærpe overfor sagsbehandlerne, at de skal være opmærksomme på at henvise klienter til DMV.

Arresthuse

En del arresthuse har ikke besvaret spørgsmålet om deres praksis omkring henvisning til DMV. Flere har svaret, at de ikke har nogen praksis omkring henvisning, idet de ikke har kendskab til samarbejdet med DMV. De arresthuse, som har beskrevet deres praksis omkring henvisning til DMV, forklarer, at praksis som oftest består i, at man vurderer potentielle klienter sammen med KIF (fx på ugentlige sagsbehandlingsmøder) eller at KIF/kontaktpersonen vil drøfte om der er et sådant behandlingsbehov med klienten.

I nogle af besvarelserne synes praksis at være, at de ansatte først drøfter indbyrdes, om klienten har et sådant behandlingsbehov og siden hen henviser de klienter, de vurderer, har et behov. Ulempen ved en sådan visitationsordning kan være, at de ansatte tager fejl i vurderingen af klientens behov og ønsker, og man kunne således foretrække en ordning, hvor samtlige potentielle klienter, dvs. klienter som er sigtet for vold i nære relationer, får tilbudt behandlingen således, at det er klienten selv som vurderer, om vedkommende har et behandlingsbehov eller ej.

KIF-afdelinger

Langt de fleste af de KIF-afdelinger, som har besvaret Direktoratet for Kriminalforsorgens henvendelse, har beskrevet deres praksis omkring henvisning til DMV. KIF-afdelingerne beskriver, at der er tre tidspunkter, hvor spørgsmålet om behandling hos DMV, kan komme på tale. Det ene tidspunkt er ved udarbejdelsen af personundersøgelsen, hvor den sigtedes kriminalitet og

behandlingsbehov drøftes. Det andet tidspunkt er, når betinget dømte tilgår tilsyn hos KIF. Og det tredje tidspunkt er, når KIF høres i forbindelse med, at en klient prøveløslades fra fængsel. Det er dog lidt forskelligt, om KIF-afdelingerne beskriver deres praksis i alle tre situationer eller har fokus på et område.

KIF-afdelingernes praksis varierer i forhold til, hvordan henvisningen af klienterne foregår, dvs. om henvisningen blot består i, at klienterne informeres om, at der findes et sådan tilbud (fx ved at der ligger pjecer fra DMV i afdelingen eller en sådan pjece uddeles af personundersøgeren eller den tilsynsførende) eller om praksis består i formaliseret henvisning, hvor klienten præsenteres for tilbuddet og får hjælp med at tage kontakt til DMV. Flere KIF-afdelinger nævner dog, at de vurderer afhængigt af klientens ressourcer, om de skal tage kontakt til DMV for vedkommende, eller om klienten selv kan gøre dette.

6.3 Tjenestestedernes erfaringer med samarbejde med Dialog Mod Vold

Langt de fleste af de tjenestestede, som har erfaringer med at samarbejde med DMV siger, at samarbejdet har været godt. Et enkelt tjenestested giver dog udtryk for, at de har haft vanskeligt ved at få kontakt til DMV, og at de har haft flere aftaler med dem, som af forskellige årsager er blevet aflyst. Det betyder, at de endnu ikke har henvist sager til DMV, idet de ikke har nok kendskab til samarbejdet og behandlingen.

Geografiske afstande mellem KIF-afdeling og DMV-behandlingssted bliver af flere afdelinger nævnt som en faktor, som har betydning for antallet af henvisninger. Dem, som har korte afstande, nævner dette som en fordel, fordi det så er lettere at motivere klienterne til at deltage i behandlingen. Omvendt nævnes de lange afstande (og omkostninger forbundet dermed) som en barriere for, at klienterne kan tage imod tilbud om behandling.

Der er dog visse tjenestestede, som trods forskellige organisatoriske problemer forsøger at tænke alternativt, og som for tiden arbejder på at oprette særlige behandlingsgrupper med DMV, fx at oprette en behandlingsgruppe i et lukket regi for dem, som ikke kan få udgang pga. lange domme, eller at oprette en behandlingsgruppe i et yderkantområde i Danmark, hvor behandleren fra DMV kan komme til området frem for, at klienterne skal rejse langt for at komme i behandling.

Et tjenestested (et fængsel), som i flere tilfælde har fastsat vilkår om behandling hos DMV i forbindelse med prøveløsladelse, giver udtryk for, at de har haft et godt samarbejde med DMV, men nævner samtidig problematikken omkring, hvilken konsekvens det skal have, hvis en indsat siger nej til et sådan vilkår. Skal den pågældende så have afslag på prøveløsladelse? De forklarer, at det vurderes fra sag til sag og afhænger af den indsattes recidivrisiko og motivation for at deltage i behandlingen. Et andet tjenestested (en KIF-afdeling) giver ligeledes udtryk for, at de har behov for

at gennemgå betydningen af at have tilknyttet et vilkår om behandling hos DMV ved en prøveløsladelse, og de har indkaldt DMV til et møde for at få en afklaring på dette.

Ovennævnte tyder på, at der stadig er en del tjenestesteder, som har et behov for at få fastsat en praksis omkring henvisninger til DMV, at få etableret et samarbejde med DMV og få afdækket betydningen af at klienter har et sådan vilkår om behandling.

6.4 Dialog Mod Volds erfaringer med samarbejde med Kriminalforsorgen

DMV har generelt også gode erfaringer med at samarbejde med Kriminalforsorgen. De finder personalet på de tjenestesteder, de har samarbejdet med, utrolig venlige og imødekommende. Det gode samarbejde med Kriminalforsorgen opstår særligt, når de ansatte på tjenestestedet får et større personligt kendskab til behandlerne fra DMV. DMV har dog også oplevet samarbejdsvanskeligheder i form af kommunikationsproblemer med tjenestestederne. Det er særligt i forhold til klienter, som udebliver fra aftaler, eller klienter som er startet et behandlingsforløb, men som undervejs flytter institution (fx fra arrest til fængsel) eller ved overgang fra fængsel til frihed ved prøveløsladelse.

DMV kunne således godt ønsker sig, at tjenestestederne i højere grad havde fokus på, at klienten var påbegyndt et behandlingsforløb og var opmærksom på at rette henvendelse til DMV, hvis klienten fx alligevel ikke vil have udgang for at deltage i behandling hos DMV eller give besked til DMV, når klienten flytter fra en institution til en anden. DMV har således oplevet at tage på besøg på institutioner for at have en samtale med en klient, men først få at vide, når behandleren stod i besøgsafdelingen på institutionen, at klienten ikke længere opholdt sig her. DMV har således oplevet, at de har skullet være den opsøgende part i forhold til at opspore, hvor klienterne befinder sig og fastholde disse i behandlingsforløbet. Problematikken rejser imidlertid et mere generelt spørgsmål om, hvis ansvar det er, at klienten følger behandlingen. Er der Kriminalforsorgens ansvar, DMVs ansvar eller klientens eget ansvar?

Selvom Kriminalforsorgens klienter kun udgør en mindre andel af DMVs samlede klientel, oplever DMV, at klienterne ”fylder meget”. DMV oplever således, at de nogle gange fungerer lige så meget som socialrådgiver som behandler for klienterne. Sammenlignet med DMVs øvrige klienter er der meget sagsbehandling omkring Kriminalforsorgens klienter fx med at ringe rundt til tjenestestederne og lave aftaler, følge op på aftaler og indberette til Kriminalforsorgen, hvis klienterne ikke overholder behandlingskontrakten. At Kriminalforsorgens klienter er så sagstunge har overrasket DMV, men de er på den anden side også glade for samarbejdet med Kriminalforsorgen, fordi de herved kommer i kontakt med en lidt tungere målgruppe end de klienter, som henvender sig til DMV frivilligt.

6.5 Samarbejde omkring forskellige klientgrupper

I den procedure omkring henvisning til DMV, som blev fastsat på et møde mellem Direktoratet for Kriminalforsorgen og DMV i februar 2008, står beskrevet, at det er arresten eller fængslet, der skal tage stilling til, om klienten kan få udgang til at deltage i behandling hos DMV. For indsatte – der af tidsmæssige eller andre årsager – ikke umiddelbart kan få udgang skal der så vidt muligt etableres behandlingstilbud i arresten/fængslet. På temadagen opfordrede Direktoratet for Kriminalforsorgen imidlertid tjenestestederne til at være åbne overfor at give udgang til behandling hos DMV.

DMV har til denne midtvejsevaluering forklaret, at der i starten af samarbejdet mellem Kriminalforsorgen og DMV, dvs. forår 2009, var lidt uklarhed omkring, hvorvidt indsatte kunne få udgang til at deltage i behandling hos DMV, men at det nu fungerer fint. Det skyldes også, at DMV er blevet bekendt med terminologien i Kriminalforsorgen og nu kan rette henvendelse til klienternes sagsbehandlere og bede dem om at give klienten en § 31-udgang til at deltage i behandlingen. Af de 32 personer, som har indgået en behandlingskontrakt med DMV, er flertallet afsonere og disse får således § 31-udgang til at deltage i behandlingen hos DMV. DMV oplyser, at nogle enkelte af disse afsonere bruger behandlingen hos DMV som ”udflugt”. Det vil sige en anledning til et besøg uden for murene. De møder dog til samtalerne, men deres motivation er ikke altid så stor.

For de varetægtsfængslede, som ikke kan få udgang til behandling, kan DMV ikke iværksætte et egentligt behandlingsforløb overfor disse, men kan aflægge dem et par besøg med henblik på motivation og afklaring. Det egentlige behandlingsforløb kan imidlertid først påbegynde, når klienten begynder at afsonere sin dom og kan få udgang til behandling. For de fleste klienters vedkommende er varetægtsperioden dog temmelig kort og det udgør derfor ikke det store problem.

Hvad angår anvendelse af vilkår om behandling hos DMV i forbindelse med en prøveløsladelse, gør DMV klart klienterne opmærksom på, at et sådan behandlingsforløb sædvanligvis strækker sig over et år og hvis ikke klienten er indstillet på dette, kan de ikke anbefale et sådant vilkår. DMV mener dog samtidig, at det er uklart, hvilke konsekvenser det har, hvis klienterne bryder et sådant vilkår i forbindelse med en prøveløsladelse.¹²

6.6 Implementering af samarbejde med DMV i Kriminalforsorgen

I tjenestestedernes beskrivelse af praksis og som begrundelser for de få henvisninger af klienter til DMV er der flere tjenestesteder, som kommer med kommentarer omkring, hvordan samarbejdet med DMV er blevet implementeret i Kriminalforsorgen. Flere forklarer, at de ikke har deltaget i

¹² Det skal i øvrigt bemærkes, at der ikke helt er overensstemmelser mellem de oplysninger Direktoratet for Kriminalforsorgen har fået fra hhv. DMV og tjenestestederne omkring henviste klienter. Et tjenestested oplyser, at de i fem tilfælde har anvendt behandling med DMV som et vilkår ved prøveløsladelse. DMV oplyser selv, at de har indgået en behandlingskontrakt med én person, som har et sådant vilkår i forbindelse med prøveløsladelsen. Ved opslag af denne sag i Kriminalforsorgens klientsystem viser det sig imidlertid, at denne person ikke er prøveløsladt med vilkår om DMV-behandling, men har fået en betinget dom med vilkår om DMV-behandling. Det er således usikkert, i hvor stort omfang behandling hos DMV bliver anvendt som et vilkår i forbindelse med en prøveløsladelse.

temadagen og derfor ikke kender til samarbejdet med DMV. Som tidligere nævnt er der fra Direktoratet for Kriminalforsorgen ikke udsendt skriftligt materiale om procedure omkring henvisning af klienter til DMV. Der er således ansatte på tjenestesteder, som ikke har fået information om samarbejdet med DMV, enten fordi tjenestestedet ikke har deltaget i temadagen eller fordi de ikke har fået information om samarbejdet med DMV fra deres kollegaer, som deltog i temadagen. DMV har også oplevelsen af, at noget af Kriminalforsorgens personale ikke kender til samarbejdet og den formodning, Direktoratet for Kriminalforsorgen havde om, at temadagens deltagere har informeret deres kollegaer, synes ikke at have holdt stik. Et tjenestested (fængsel) kommenterer forløbet således: ”Det er en fejl at tro, at man kan melde noget ud på nogle temadage og derpå forvente, at det så er implementeret. Den model, som direktoratet har anvendt, forudsætter, at alle primærsagsbehandlere mfl kan huske – eller har en seddel på – at der er iværksat et nyt satspuljeprojekt der hedder DMV. Dette specifikke krav er i konkurrence med alle de mange andre ting, der også skal huskes omkring den enkelte indsatte”.

6.7 Indhentning af oplysninger til midtvejsevalueringen

Flere tjenestesteder har i deres besvarelser også kommenteret Direktoratet for Kriminalforsorgens krav om, at de til brug for denne midtvejsevaluering og den kommende slutevaluering er blevet bedt om at sende oplysninger om, hvor mange klienter de har henvist til DMV. Som tidligere beskrevet har mange tjenestesteder svaret, at de ikke har kendskab til, hvor mange de har henvist, idet der ikke tidligere fra Direktoratet for Kriminalforsorgen er blevet stillet krav om, at de skulle registrere dette, og at det ikke har været muligt retrospektivt at fremskaffe sådanne oplysninger. Nogle tjenestesteder anbefaler i den forbindelse Direktoratet for Kriminalforsorgen at ændre Klientsystemet, så dette støtter op omkring sådanne nye tiltag og evalueringer af disse.

Tjenestestederne nævner dels, at det er et problem, at det i Klientsystemet blot er registreret, at klienterne er dømt for vold, men at man ikke kan se, de er dømt for vold i nære relationer, som jo er målgruppen for DMVs tilbud. Det betyder, at nogle tjenestesteder for at lave den retrospektive oversigt skulle have gennemgået flere hundrede voldssager for at undersøge, om målgruppen for DMV var blevet henvist til behandling.

Et andet problem med Klientsystemet er, at det ikke støtter op omkring proceduren om henvisning til DMV. Meget af sagsbehandlingen foregår ud fra Klientsystemets skabeloner og sikrer således en ensartethed i sagsbehandlingen. Et tjenestested anbefaler derfor, at henvisning til DMV også kommer til at indgå som en integreret del af handleplansskemaet. Udover sikringen af ensartethed i sagsbehandlingen vil en sådan ændring også betyde, at man centralt fra Direktoratet for Kriminalforsorgen har mulighed for selv at indsamle statistiske oplysninger til brug for evalueringen og ikke skal belaste tjenestestederne med krav om dokumentation.

Direktoratet for Kriminalforsorgens indstilling er, at så længe Kriminalforsorgens samarbejde med DMV blot er en forsøgsordning og ikke en permanent ordning, vil Klientsystemet og herunder handleplansskemaet ikke blive ændret.

7. Opsummering omkring implementeringen af samarbejdet med DMV og antallet af henvendelser første år

Direktoratet for Kriminalforsorgen indgik i november 2008 en aftale med Dialog Mod Vold om at henvise klienter, som var sigtet eller dømt for vold i nære relationer til behandling hos DMV. I den kontrakt, der blev indgået, var det forudsat, at 60 af Kriminalforsorgens klienter ville komme i behandling det første år og 90 i det følgende år, når samarbejdet var blevet grundigt implementeret.

Samarbejdet med DMV blev implementeret ved, at Direktoratet for Kriminalforsorgen i januar og februar 2009 afholdt fire temadage, hvor Kriminalforsorgens tjenestesteder var inviteret. Ligeledes blev der i februar 2009 udsendt en mail til anklagemyndigheden, domstolene, lederne i den frie kriminalforsorg, behandlingssk konsulenter i fængslerne og pensionsforstanderne, hvor man informerede om, at Direktoratet for Kriminalforsorgen havde indgået et samarbejde med organisationen Dialog Mod Vold, der betød, at Kriminalforsorgen fremover kunne henvise voldssigtede og voldsdømte

DMV har oplyst til Direktoratet for Kriminalforsorgen, at 40 klienter er blevet henvist til behandling hos DMV i perioden 1. november 2008-31. december 2009. Af disse 40 personer, er der indgået en kontrakt med 32. Det betyder, at det er lykkedes at få væsentlig færre af Kriminalforsorgens klienter i behandling for vold i nære relationer end forventet.

Denne midtvejsevaluering peger på, at der primært er tre forklaringer på, at der har været færre henvisninger, og at færre klienter har indgået en behandlingskontrakt end det var forventet.

Den første forklaring på de relativt få henvisninger og indgåede behandlingskontrakter er, at al begyndelse er svær. Både DMV og Direktoratet for Kriminalforsorgen peger på dette som forklaring. Al erfaring viser, at det tager tid at få implementeret nye tiltag i store organisationer som Kriminalforsorgen. Dette er der dog til dels taget højde for i kontrakten med DMV, idet man jo har beregnet et mindre antal i behandling første år end andet år. Men noget tyder på, at man stadig har været for optimistisk i sin bedømmelse af, hvor mange klienter man ville få i behandling det første år.

Den anden forklaring, der peges på af både DMV, Direktoratet for Kriminalforsorgen og tjenestestederne, er, at Rigsadvokatens skrivelse til anklagemyndigheden i februar 2009 har skabt forvirring omkring, hvorvidt man kunne fastsætte et vilkår om behandling hos DMV i forbindelse med en betinget dom. Det har betydet, at KIF og domstolene har været tilbageholdende med at foreslå et sådant vilkår.

Den tredje forklaring på, at der er blevet henvist færre klienter end forventet, er, at der er blevet gjort for lidt for at implementere samarbejdet med DMV i Kriminalforsorgen. Dels er der fra Direktoratet for Kriminalforsorgens side blevet gjort for lidt. Det har ikke været nok at indkalde tjenestestederne til en temadag, og ideen om, at de deltagende kunne og ville informere deres kollegaer, som ikke deltog i temadagen, har ikke fungeret i praksis. For at sikre at alle tjenestesteder og alle ansatte var blevet informeret om dette samarbejde, burde der have været udsendt skriftligt materiale til tjenestestederne om samarbejdet med DMV og proceduren for henvisning. Desuden er det Direktoratet for Kriminalforsorgens opfattelse, at man fra DMV ikke selv har gjort nok for at informere om samarbejdet på tjenestestederne. DMV er i efteråret 2009 begyndt på at tage på besøg på tjenestestederne for at informere om behandlingen og skabe et personligt kendskab til behandlerne, men en sådan besøgsrunde burde allerede have været iværksat i foråret 2009.¹³

Selvom midtvejsevalueringen viser, at der er blevet henvist færre klienter og færre klienter har påbegyndt behandling hos DMV end beregnet, er der imidlertid også meget der tyder på, at der har været en stigende tendens i antal henvisninger og indgåelse af kontrakter. I det sidste kvartal af 2009 var det således 12 klienter, som underskrev en behandlingskontrakt med DMV. Det indikerer, at de forskellige tiltag, der er blevet iværksat i efteråret 2009 har haft en vis effekt. Her kan nævnes DMVs besøgsrunde på tjenestestederne og iværksættelsen af denne midtvejsevaluering og herunder kravet om, at tjenestestederne skal registrere, hvem der henvises til behandling og begrundelser for, hvorfor klienter indenfor målgruppen ikke henvises.

Meget tyder således på, at selve midtvejsevalueringen har skabt øget fokus på muligheden for at henvise Kriminalforsorgens klienter til behandling hos DMV. Ligeledes er der flere tjenestesteder, som oplyser i deres besvarelse, at henvendelsen fra Direktoratet for Kriminalforsorgens har betydet, at de nu har fået fastlagt eller ændret praksis omkring, hvordan de henviser klienter til DMV, ligesom de oplyser at de fremover vil benytte tilbuddet i højere grad.

Samarbejdet mellem DMV og Kriminalforsorgen udvikles stadig. Senest er man begyndt at samarbejde omkring at oprette behandlingsgrupper i lukkede fængsler for indsatte, som ikke kan få udgang til at deltage i DMVs sædvanlige gruppebehandling. Det overvejes også for tiden, om man bør oprette sådanne behandlingsgrupper i åbne fængsler for på den måde at motivere indsatte til at påbegynde behandling, før de løslades. Sådanne projekter støttes af Direktoratet for Kriminalforsorgen og det vil formodentligt føre til, at endnu flere af Kriminalforsorgens klienter kommer i behandling hos DMV.

¹³ DMV oplyser, at de har besøgt følgende tjenestesteder: KIF Midt- og Vestsjælland (2. nov. 2009), KIF Sydøstjylland (5. nov. 2009), KIF Vestjylland (25. nov. 2009), KIF Nordsjælland (7. dec. 2009), KIF Midtjylland (14. dec. 2009), KIF Syd- og Sønderjylland (28. jan. 2010), Statsfængslerne i Nr. Snede, Sdr. Omme og Renbæk (10. feb. 2010) og Nyborg Statsfængsel (11. feb. 2010). Desuden er der aftalt besøg på tre yderligere tjenestesteder.

Bilag 1 Behandlingskontrakt

Probandnummer:
Behandler manden:
Behandler kvinden:
Dato for Henvendelse fra Kriminalforsorgen:
Fordelt d.:

Behandlingskontrakt For Klient henvist fra Kriminalforsorgen/KIF

Oplysninger i forbindelse med behandlingsforløb i Dialog Mod Vold:

Navn: _____

Adresse: _____

Tlf: _____ Mobil: _____

Cpr.nummer: _____

Partners navn: _____

Adresse: _____

Tlf: _____ Mobil: _____

Kontaktperson fra Kriminalforsorgen: _____

Telefonnummer: _____

Kontaktperson fra Dialog Mod Vold: _____

Telefonnummer: _____

Jeg er indforstået med:

At Kriminalforsorgen er informeret om min deltagelse i behandlingen i DMV, og at et evt. ophør med behandlingen, vil blive videreføret til Kriminalforsorgen.

At Dialog Mod Vold kontakter Kriminalforsorgen, såfremt jeg udebliver til en samtale, uden afbud.

At Dialog Mod Vold sender den psykosociale udrednings resultater til direktoratet for Kriminalforsorgen til brug for evaluering af behandlingen.

At Kriminalforsorgens direktorat må kontakte mig, under behandlingsforløbet i forbindelse med evaluering af behandlingen

At Dialog Mod Vold sender informationsbrev til min partner/ekspartner om behandlingsforløbet, og at hun vil blive tilbudt samtaler hos Dialog Mod Vold.

At Dialog Mod Vold vil underrette min partner/ekspartner om afslutning af behandlingsforløb i Dialog Mod Vold, når dette sker.

At Dialog Mod Vold er underkastet reglerne om tavshedspligt. Således er indholdet i behandlingsforløbet ikke tilgængeligt for videregivelse. Fortrolige oplysninger kan dog eller skal videregives, hvis:

- behandleren iflg. lovgivningen har pligt til videregivelse.
- behandleren handler i berettiget varetagelse af andres tarv, herunder klientens.

Dato: _____ Underskrift _____

Bilag 2 Oversigt over modtagne skemaer fra tjenestestederne

Tjenestested	Modtaget skema/brev
Arresthus Assens	X
Arresthus Esbjerg	
Arresthus Frederikshavn	
Arresthus Frederikssund	
Arresthus Haderslev	
Arresthus Helsingør	
Arresthus Herning	X
Arresthus Hillerød	
Arresthus Hjørring	
Arresthus Hobro	
Arresthus Holbæk	
Arresthus Holstebro	X
Arresthus Kalundborg	X
Arresthus Kolding	X, henviser til KIF
Arresthus Køge	
Arresthus Maribo	X
Arresthus Nakskov	
Arresthus Nykøbing F.	X
Arresthus Nykøbing M.	X
Arresthus Næstved	X
Arresthus Odense	X, henviser til KIF Fyn
Arresthus Randers	X
Arresthus Ringkøbing	X
Arresthus Ringsted	X
Arresthus Roskilde	X
Arresthus Rønne	
Arresthus Silkeborg	X
Arresthus Slagelse	X, henviser til KIF Sydsjælland/LF
Arresthus Svendborg	X
Arresthus Sønderborg	X
Arresthus Tønder	
Arresthus Vejle	
Arresthus Viborg	X
Arresthus Åbenrå	
Arresthus Aalborg	
Arresthus Århus	
Københavns Fængsler	
Pension Brøndbyhus	
Pension Engelsborg	
Pension Kastanienborg	X
Pension Lyng	X
Pension Lysholmgård	X
Pension Fanø	

Pension Skejby	X
Kontraktpensionen Fyn	X
Statsfængselset Jyderup	X
Statsfængselset Nyborg	X
Statsfængselset Ringe	X
Statsfængselset Vridsløselille	X
Statsfængselset Midtjylland/Nr. Snede	X
Statsfængselset Møgelkær	X
Statsfængselset Kragsskovhede	X
Statsfængselset Søbysøgaard	
Statsfængselset Renbæk	X
Statsfængselset Horserød	X
Statsfængselset Sdr. Omme	X
Statsfængselset Østjylland	X
Anstalten ved Herstedvester	X
KIF samftj.	
KIF Kbh.	X
KIF Midt- og Vestsjælland	X
KIF Midtjylland	X
KIF Nordjylland	X
KIF Nordsjælland	
KIF Østjylland	X
KIF Syd- og Sønderjylland	X
KIF Sydøstjylland	X
KIF Vestjylland	X
KIF Bornholm	X
KIF Fyn	X
KIF Sydsjælland og Lolland F.	
KIF Vestegnen	X